

אינ בין המודר פרק רביעי נדרים ר"ן מב.

(א) [לקמן מו.], (ב) [ב"ק קמ:]
[לקמן מו.], (ג) [ב"ק קמ:]
(ד) [ש"ע ל"ב].

תוספות

המודר הנאה מחבירו
הנאה שביעית
לא ירד לתוך שדהו.
דריסת הרגל אסורה ואינו
אוכל אפילו מן הטעות
חוק שורה לאתי צריך לירד
ולאכול: ובשביעית פ"י
אם הדיר בשביעית לא ירד
למוך שדהו ליקח מן הטעו
(אבל) אם יצטרך לירד
ולאכול אסור. ובגמ' פריך
אמאי אסור לירד בו לזקן
אמילי הא רמננא אפקיה
לשדה לכל דבר אמילי: נדר
במנו מאכל לפני שביעית
יורד לתוך שדהו. לאתי
מורא אלא מדבר המנא
לדי מאכל ואינו אוכל
מן הפירות: ובשביעית
יורד ואובל. להפקה הוא
וקשה לדעיל (דף ג'ג).
מביעה ליה אם הפסק
ומיזיל ארעא און הוא
הנאה הנמננא ליה מאכל
י"ל דבשביעית חף השדה
הפקי לזקן אמילי הכי
מזיק גמ' ולאדק נמי
דמשני שמה יטהה בעמידה
הכל לא שייך במודר
מאכל דאי שמה אין בן
כלום: רב ושמואל אמרי
בבבאי אלו עליך לפני
שביעית אינו אוכל: מן
הטעות. ואף על פי שביעית
הנאה הנמננא ליה מאכל
אסורין עליו אפי' לאחר
שנמסו או שהפקים והשם
אסור בשביעית והשם
ס"ד דנלא אמר נכסי אלו
הגיע שביעית אסור לאכול
מן הטעות דבשביעית חף כשיא
דבר שברשותו חף כשיא
ממשותו וממני דקמי
ובשביעית אוכל בטעות
מיירי שהדייר בשביעית
ועמיה: רבי יוחנן ור"ש בן
לקיש [אבא] בבבאי עלוך
אינו יורד לתוך שדהו
ב"י הגיע שביעית אוכל
מן הטעות. והפקה אין
ולא אסור אלא כי איתנה
לנדיה אבל אי איתנה
[אלא] דלין אדם אוכל
בטעות לבשלא ממשותה
וה"ה היכא דלמך נכסי
אלו הגיע שביעית מותר
בטעות ופריך אסן כל
דלא אסר רבי יוחנן כלל
לבשלא ממשותה אמאי כלל
לאשמעין למילתא גאלו
אלא אסר ליה אדם
אסור ועוד מן דלאסר
אסור לבשלא ממשותה:
בת יירשנו. דכשש כח
ברשותו אסריה וכו' לא:
בחייו ובמותו לא יירשנו.
אלמלא אסר אחיו לאחר
מותו שיא ממשותה ומשני
לה לעולם לא תפסיה
מדי דהיכא דלמך נכסי
אלו עלין שיאמרו לאחר
שיא ממשותה דשני הכא
שפי' בהדיא שיאמרו לאחר
מותו:

מתני' המודר הנאה מחבירו לפני שביעית. שהדייר חבירו קודם שנכנסה שביעית: אין יורד לתוך שדהו. לאכול מפירות שביעית לאסור בדריסת הרגל: ואינו אוכל מן הטעות. מאותן פירות הטועין חוץ לשדה שיכול ליקח מהן ואינו צריך ליכנס בתוך השדה ואע"ג דהן שביעית לא יאכל מהן כדאמרין בגמרא אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיאל מרשותו והאי נמי כיון דלפני שביעית הדייר חבירו כי אחי נמי שביעית אסור בהן: ובשביעית. אבל אם הדייר שביעית לא יורד לתוך שדהו: אבל הוא מן הטעות. הואיל ולא היו ברשותו השתא כי מדייר ליה. ובגמרא מפרש אמאי אינו יורד ואמאי אוכל הא ארעא נמי דהפקה היא: נדר הימנו מאכל לפני שביעית. אבל לא נדר הימנו הנאה לכו מטי שביעית יורד ואינו אוכל דהא לא הדייר אלא מן מאכל אבל אינו אוכל כדפרישית לעיל לדם אוסר דבר שברשותו אפי' לאחר שיאל מרשותו: ובשביעית. הדייר שביעית: יורד ואובל. דעכשיו יאל מרשותו. ואית דמפרש המודר הנאה מחבירו לפני שביעית לא ירד לתוך שדהו לפני שביעית ולא יאכל מן הטעות כיון שביעית לא ירד לתוך אס הגיעה קמא עיקר: גמ' דאמרי פרוייהו נכסי אלו עליך. כלומר כל נכסי עליך בכל מקום שהן: ואין אוכל מן הטעות. ואע"פ שהגיע שביעית ושל הפקר הן: ואם שביעית נדר. השתא לאו ברשותו הוא ולא מני מדייר לה מנייהו אוכל מן הטעות: ר' יוחנן ור"ל דאמרי. מן הטעות: אדם אוסר דבר שברשותו אפילו לכשיאל מרשותו. וכיון דשעה שאסר היוין ברשותיה אפילו לכו הגיע שביעית נפקין מרשותיה אפילו הכי אסורין עליו: ר' יוחנן ור"ל סבירי אין אדם כו'. ומשום הכי הגיע שביעית: ליפלי נכסים אלו. אפי' היכא דלמך נכסים אלו עליך ולימור ר' יוחנן ור"ל דאובל לכשיאל ממשותה ממשותה כ"ש היכא דלמך נכסי דמשמע כל זמן שהן ברשותו אלא מדלא פליגי בנכסים אלו אלא בנכסי ש"מ דלית להו האי סברא. ועוד היכי מני אמר לעולם דלין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו והתנן דאוסר: האומר לבנו קונם שאתה נהנה לי. כלומר שאי אתה נהנה לי מכל נכסי: אם יירשנו. שלא אסר עליו אלא כל זמן שהנכסים שלו לפיכך יירשנו אסן

מתני' לא ירד לתוך שדהו. של מדייר. המודר אסור אפי' בדריסת הרגל כדמתן לעיל (דף ק"ג): ואינו אוכל מן הטעות. מן הפירות הטעות על הדרך סמוך לשדה: ובשביעית לא ירד לתוך שדהו. ואי שביעית נדר לא ירד וכו'. ובגמרא מפרש לה: גמ' ואף על גב דהגיע שביעית. דקסברי רב ושמואל לאע"ג דכולהו פירי דהפקרה אינון אפילו הכי כיון שצבעה שהדייר היו שלו חייל אסורה אפי' בשביעית שיאלו מרשותו. וממני תרי דיני קמי רישא אשמעינן דכיון שהדייר לפני שביעית חייל נדרה אפילו כי מטע שביעית וסיפא אשמעינן דאם שביעית נדר נהי דלא חייל נדרה לגבי פירי דהפקרה נינהו לגבי ארעא מיהא חייל וכדמפרש בגמרא טעמא לקמן: ור' יוחנן ור"ל דאמרי פרוייהו וכו' אבל אוכל מן הטעות. ולא מתסר זהו משום נדרא דמקמי שביעית: לימא דהא קמיפליגי דרב ושמואל סבירי אדם אוסר וכו' ור' יוחנן ור"ל סבירי אין אדם אוסר וכו'. נראה לי דהכי פירושי' דשמעיה דקא סלקא דעמי' השתא דרב ושמואל ורבי יוחנן ור"ל כוליהו אפירושא דמתנימין קיימי. רב ושמואל מפרשי לה כדפרישית. ור' יוחנן ור"ל מפרשי לה דחדא קמני וכולהו כשהדייר לפני שביעית וקאמר דנדר זה שני דינין יש לו דלפני שביעית חייל נדרא לגמרי שאינו יורד ואינו אוכל אבל כשהגיע שביעית הותר מקלמו דנהי כשהיו יורד בתוך שדהו משום דלרעא אכתי ברשותו קיימא כדפריש' טעמא לקמן אפי' פירי שרו דהא שביעית נפקי מרשותיה ואע"פ שהדייר צבעה שהיה ברשותו והיינו לפני שביעית סבירי ר' יוחנן ור"ל דלין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו והיה דרישא לא אשמעינן מדי דפשיטא דלפני שביעית אינו יורד ואינו אוכל כשירא להו דנקט רישא משום סיפא לאשמעינן דאע"פ שהדייר לפני שביעית שהיו פירות ברשותו אין אסורין חל לאחר שיאלו מרשותו דהיינו שביעית. ומש"ה הוה סליק אדעתיה דר' יוחנן ור"ל סבירי דלין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו אפילו היכא דלמך נכסים אלו אפי' היכא דלמך נכסים אלו עליך ולימור ר' יוחנן ור"ל דאובל לכשיאל ממשותה ממשותה כ"ש היכא דלמך נכסי דמשמע כל זמן שהן ברשותו אלא מדלא פליגי בנכסים אלו אלא בנכסי ש"מ דלית להו האי סברא. ועוד היכי מני אמר לעולם דלין אדם אוסר דבר שברשותו לכשיאל מרשותו והתנן דאוסר: האומר לבנו קונם שאתה נהנה לי. כלומר שאי אתה נהנה לי מכל נכסי: אם יירשנו. שלא אסר עליו אלא כל זמן שהנכסים שלו לפיכך יירשנו אסן

מט א מיי פ"י מהל'
מריס הלכה ג'
ב ב מיי שם הלכה טו:
ג ג מיי שם פ"ה ה' ו'
סגמ ללוי רמז
טו"ש ע"י ר"ד סימן רמז
ספ"ק ז וסימן רמז ספ"ק
ב:

הגהות הב"ח

(א) בשמנה אלא אוכל
הוא מן הטעות כ"ל
ומית הטעות נמחק:
(ב) גמ' רב ושמואל
דלמי' מריוויו בבבאי עלוך
כ"ל: ואות מ"ס ומית
אלו נמחק וכן בש"י:
(ג) שם דא"ב יפליגי:
(ד) רש"י ד"ה דא"ב
דמ"ס: (ה) ר"ה יפליגי
וכו' דאמריין אין אדם
וכו' וכו' היכא וכו'
הכי מצו אמרי דלעולם
אין אדם:

פירוש הרא"ש

מתני' ובשביעית. שביעית
שביעית לא ירד בתוך
שדהו אף על גב דרמננא
אפקיה וממני מפרש:
אבל אוכל מן הטעות.
דקפק הן: גמ' לימא
בדמא קא מיפליגי רב
ושמואל: בבבאי אלו. לאו
דוקא וה"ה אין אמר
נכסי דכל עין אדם
אסור דבר שברשותו אפילו
לכשיאל ממשותה הלך הא
קמני במתנימין ובשביעית
אוכל מן הטעות ע"כ
לימור נבדיר בשביעית והאי
דקטר ר' יוחנן ור"ל
נכסי לאו דוקא וה"ה
נכסים אלו דכל עין
אין אדם אוסר דבר
שברשותו לכשיאל מרשותו
הלך הא דקמני במתנימין
ובשביעית אוכל (אף) מן
הטעות איירי אף שבהדיא
לפני שביעית: א"כ לפליגי
בבבבאי אלו. דלמרי'
אין אדם אוסר כו':
דרתנן האומר לבנו כו'.
משנה היא בהגוזל קמא:
בחייו ובמותו לא יירשנו.
אלמלא אסר אוסר נכסיו
לאחר מותו אע"פ שיאלו
מרשותו: